

skega sveta"; na koncu je imenik onih, ki so društvu poslali prispevke za bolgarske begune — med njimi Benedikt Poniž iz Gorice. *E—s*

Knjigopisec, mesečnik za „književno misel in delo“, izhaja v Sofiji od januarja t. l. pod uredništvom phil. dr. Teodorova Balana in učitelja N. Nikolajeva. Po vsebini je nekako sredi med „listki“ naših leposlovnih listov in bibliografij; obsega namreč 1) razprave in prispevke, ki se nanašajo na razvoj, kritike in statistiko književnosti; 2) vesti in beležke iz bolgarskega književnega sveta; 3) književne vesti iz slovanskih zemelj; 4) nove pojave iz drugih književnosti; 5) knjižniške, društvene in šolske vesti ter bolgarski mesečni knjigopis. — V prvem broju poroča po „Trgovinskem glasniku“ o tržaškem „Škratu“, češ, da propoveda edinstvo južnih Slovanov in pravoslavje, ter navaja Aškerčevega „Zlatoroga“, Kosovo „Gradivo“, Meškove „Tihe večere“, Zupančičevo knjigo „Čez plan“ in Aškerčevo pesem „Macedonski vstaš“. — Aškerc je pri tem „prednji slovenski lirik“.

Dr. Fr. Ilešič.

„**Zvezdica**“, ilustriran list za deco, izhaja sedaj 13. leto v Sofiji. Urednik mu je učitelj N. Belověždov.

Dr. Fr. Ilešič.

Splošni pregled

Konrad Črnologar †. Kranjsko učiteljstvo je doletela bridka izguba. Dne 8. t. m. je umrl namreč v Šmarju pri Ljubljani po kratki bolezni v 44. letu svoje dobe ondodni učitelj Konrad Črnologar, ki si je pridobil s svojimi raziskavami in spisi ne malih zaslug za domačo zgodovino. Vrlemu učitelju, ki je poleg težkega poklica opravljal še tako rodoljubno delo, blag spomin!

Gospod Jos. Gorup pl. Slavinski, znani mecen slovenski, je praznoval dne 6. aprila svoj 70. rojstni dan. Gospod Gorup je bil svojemu narodu vselej z dušo in telesom vdan in je ovekovečil svoje ime s številnimi rodoljubnimi ustanovami. Tudi slovenski pesniki in pisatelji so imeli v njem vrlega zaščitnika. Zato je umestno, da se ga spominjajo tudi leposlovni časniki slovenski in da mu kličemo i mi: Na mnoga leta!

Aleksej Stepanovič Homjakov. Maja meseca bo sto let, kar se je porodil Aleksej Stepanovič Homjakov. Članek o tem znamenitem slovanoljubu, poslan nam iz Rusije, smo morali odložiti radi pomanjkanja prostora za prihodnjič.

Slovenska umetniška razstava na Dunaju. Kakor se nam poroča z Dunaja, je bil tudi gmotni uspeh umetniške razstave neobičajno ugoden. Razen že zadnjič omenjene prodaje treh slik (ene Groharjeve, ene Jakopičeve in ene Jamove), ki jih je kupilo c. kr. naučno ministrstvo, je omeniti še, da je kupil grof Harrach Bernekerjevo „Žensko glavo“, odvetnik dr. Homan Jamovo sliko „Breze“, dr. Göstl Jakopičovo sliko „Žalostna zima“, dr. Vidic dve mali zimski sliki Groharjevi, a dunajski Nemci so kupili eno Jamovo, eno Jakopičovo, eno Groharjevo in eno „Žmitkovo“ sliko.

† **Vasilij Vasiljevič Vereščagin**. Na ruski bojni ladji „Petropavlovsku“, ki se je 13. aprila pogreznila pred Port-Arturjem, je bil tudi sloviti slikar Vere-

ščagin, in tudi on je našel na dnu morja ob strašni katastrofi svoj hladni grob. Vereščagin — kdo ga ne pozna? Skopo odmerjeni prostor v našem mesečniku, žal, ne dopušča, da bi obširneje pisal o velikem bratovskem umetniku; samo par črtic mu moremo posvetiti v spomin! Vereščagin je slikal in risal samo večinoma to, kar je sam videl na svojih potovanjih. In prepotoval je ves orijent, centralno Azijo, Indijo in je bil tudi v Ameriki. Slikal je prizore iz pisanega iztočnega življenja, a v vsaki sliki je tičala kaka tendenca. Te genre-slike so tako žive in resnične kakor priroda sama; vidi se, da jih je slikal naravnost po življenju. Spominjam se še raznih takih slik, ki sem jih videl v Moskvi v Tretjakovskega galeriji. Detajli so izvedeni fotografsko natanko. Ravno ta natančnost in minucioznost v tehniki je bila obenem Vereščaginova slaba stran in njegovi umetnosti na kvar. Pa saj se zdi, da Vereščaginu ni bilo toliko za umetnost, nego za ideje, ki jih je razširjal ž njo! Vereščagin je bil apostol miru in največji sovražnik militarizma in vojen. Si vis pacem, para bellum — to je prevajal Vereščagin tako: „Če hočeš, da se človeštvo odvrne od krvavih vojen, slikaj mu grozoto, strah in pogubne posledke boja!“ Navdušen za svojo visoko misijo, se je sam osebno udeleževal najnevarnejših vojen, n. pr. zadnje turško-ruske vojne na Balkanu, ter šel l. 1877. z ruskimi armadami vred čez Balkan. „Na Šipki vse mirno!“ je naslikal na platno. Mrtvi vojaki leže v zametih. Gavrani letajo nad njimi. Takih satirskih slik je naslikal iz tiste vojne celo serijo. In te slike so bile tako grozne, da jih je bil car Aleksander III. prepovedal razstavljati po Ruskem. Znamenit je tudi njegov ciklus „Napoleon na Ruskem“. Videl sem ga razstavljenega v Zagrebu pred kakimi sedmimi leti. Tudi tendenca. A ker teh slik ni ustvarjal neposredno po naravi, ne dosežajo drugih njegovih vojnih slik. Vereščagin je bil razstavil svoj čas tudi nekaj podob iz novega testameta, ki so dunajskega škofa tako zbudile, da je „krivoverca“ in „ateista“ Vereščagina javno proklel in s s tem delal zanj največjo reklamo... Ali poglavitni umetniški poklic Vereščaginu je bil: osmešiti, ožigosati barbarstvo vojne. Zato je bil šel študirat tudi najnovejšo vojno ob Tihem oceanu. In vojni bog Mars se je maščeval na strašen način nad svojim nasprotnikom. Torpedo, ki je razstrelil „Petropavlovsko“, na njem admiralu Markarova in skoro vso posadko, je ubil in potopil na dno oceana tudi velikega Vasilija Vasiljeviča Vereščagina v 61. letu njegove dobe. Z Vereščaginom je izgubila ruska in slovanska umetnost znamenitega zastopnika, prijatelji miru pa velikega idealista in pogumnega mučenika. Vereščagin je bil tudi pisatelj ter je spisal med drugim spomine na rusko-turško vojno pod zaglavjem: „На войне“. A. A.

Popravki. V 2. številu na strani 123. in 124. se glasijo lastna imena prav: Massenot, Gricux, Manon Lescaut. V 4. številu na strani 194. v pesmi „Molitev“ čitaj v 1. vrsti „Dišeča ambra“ namesto „Dišeča avrora“ in v 6. vrsti „svečani“ namesto „ovenčani“.

